

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט סארי ג'יוסי

המבקשת נ' ב'

באמצעות ב"כ עוה"ד ד. זיס

נגד

המשיב י' ב'

באמצעות ב"כ עוה"ד ש. ליכט-פטרן

פסק דין

1

2 1. בקשת רשות ערעור על החלטות בית משפט לענייני משפחה בחדרה (כב' השופטת ה.
3 גולדקורן) בתלה"מ 53427-07-18 ובתלה"מ 28179-11-20 מהתאריכים 18.11.2020,
4 17.12.2020, 07.01.2021 וכן מיום 16.01.2021, כפי שיפורט להלן.
5

6

הנסיבות הצריכות לעניין:

7

8 2. הצדדים, בני-זוג לשעבר והוריהם של הקטינים: א' יליד 00.00.2008, ב' יליד 00.00.00, ו-
9 ג' יליד 00.00.2014 (להלן: "הילדים").
10

11

12 ראשיתו של ההליך הסבוך בין הצדדים, ביום 23.07.2018 עת הגיש המשיב כתב-תביעה,
13 ובמסגרתו עתר לקבוע, כי משמורתם הזמנית והקבועה של הילדים תהא בידיו. בנוסף עתר
14 המשיב למינוי עובדת-סוציאלית לסדרי-דין, אשר תגיש המלצות בנוגע להסדרי השהות של
15 המבקשת עם הילדים. ביום 28.07.2018 הורה בית משפט קמא על הגשת תסקיר סעד
16 מהלשכה לשירותים חברתיים ב-----.

17

18 בגדרי התיק קמא הוגשו עד כה 19 תסקירים שונים. מן התסקיר הראשון שהוגש ביום
19 30.08.2018, עולה, כי במהלך נישואיהם התגוררו הצדדים לפרקים ב----- (בחוו"ל). עוד
20 עולה, כי בחודש יוני 2007 נסעה המבקשת עם א' ל----- למחנה קיץ, אולם לבקשתה,
ובהסכמת המשיב, שילבו הצדדים את א' בבית ספר מקומי ב-----.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

במהלך תקופה זו, כך נכתב, שהו הילדים הצעירים, ב' ו-ג' יחד עם המבקשת אצל הוריה של המבקשת ב--- (בחוו"ל), ובספטמבר 2017 שב המשיב ארצה עימם. בהמשך השנה נסע המשיב ל---- (חוו"ל) לשהות עם א', והמבקשת הגיעה ארצה לשהות עם ב' ו-ג', ובהמשך, התחלפו הצדדים שוב, באופן שהמשיב חזר לארץ והמבקשת נסעה ל---- (חוו"ל).

בחודשים פברואר-אפריל 2018 התלוננה המבקשת לפני המחלקה לשירותים חברתיים ב----- על אלימות מילולית של המשיב נגדה, ובאפריל 2018 אף ביקשה לצאת למקלט יחד עם הילדים, אולם נענתה בשלילה.

עוד עלה מן התסקיר, כי על אף שהמבקשת הייתה אמורה להגיע לארץ עם א', היא השאירה אותו אצל הוריה ב---- (בחוו"ל).

לאחר קבלת התסקיר, קבע בית משפט קמא ביום 28.01.2019, כי הילדים: ב' ו-ג' השוהים עם המשיב בארץ יהיו במשמורתו, וכי עם הגעת המבקשת עם א' לארץ תגיש עובדת-סוציאלית לסדרי-דין המלצות עדכניות לעניין המשמורת והסדרי שהות המתאימים למצב החדש. עוד נקבע, כי שיחות של המבקשת ושל המשיב עם הילדים יתקיימו למצער פעמיים בשבוע, כאשר שניהם יעשו כל הדרוש לאפשר שיחות אלו.

ביום 26.11.2019 הגיש המשיב "בקשה דחופה בעניין קטינים", בה עתר לקביעת "הסדרי ראייה מסודרים" בין המבקשת לבין הילדים, ולקביעה, כי המבקשת לא תוכל להגיע לביתם של הצדדים, שלא במסגרת הסדרי ראייה אלו. בסעיף מס' 8 לבקשה נכתב כך: "יודגש, כי המבקש מוכן לשתף פעולה ויתאים את הסדרי הראייה לאילוציה של המשיבה, ככל שיהיו קבועים, פעמיים-שלוש בשבוע בשעות אחר הצהריים, שעתיים-שלוש שעות בכל מפגש".

מתשובתה של המבקשת מיום 01.12.2019 עולה, כי התנגדה לבקשה האמורה, וטענה, כי חשוב לה ולילדים, שהיא תהיה בבית.

ביום 02.01.2020 הגיש המשיב בקשה "למתן החלטה דחופה בעניין קטינים", במסגרתה עתר למתן החלטה בבקשה מיום 26.11.2019, וביקש לקבוע "הסדרי ראייה מסודרים בין המשיבה לקטינים, ולהורות כי המשיבה תימנע מלהגיע לבית בו מתגורר המבקש שלא במסגרת הסדרי הראייה בזמן שהמשיבה בארץ...."

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

ובהמשך, ביום 21.01.2021, הגיש המשיב "בקשה דחופה לעיון מחדש ולמתן החלטה ללא צורך בדיון", ובמסגרתה עתר לקבלת החלטה מידית, לפיה תורחק המשיבה מן הבית בו גרים הילדים. במסגרת בקשה זו המשיב אף טען, כי בשל התנהגות המבקשת, הוא הגיש נגדה, בהמלצת שירותי הרווחה, תלונה למשטרה.

למחרת, קבע בית משפט קמא, כי על המבקשת להגיש את תשובתה לבקשה האמורה עד ליום 27.01.2020.

ביום 24.01.2020 הוגשה בקשה בהולה מטעם המשיב, בה נטען, כי הילדים נמצאים בסיכון ממשי, וכי המשיב והילדים חווים אלימות מן המבקשת. נוכח האמור, עתר המשיב למתן החלטה, לפיה ייאסר על המבקשת להיכנס לבית המגורים של הצדדים.

במקביל הוגשה מטעמו של המשיב בקשה למתן צו-הגנה, לפי סעיף 3 לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א – 1991, ב-ה"ט 57624-01-20, ובמסגרתה ביקש, כי ייאסר על המבקשת להימצא בתחום של 100 מטרים מביתם של הצדדים, וכן ייאסר עליה להטריד את המשיב ואת הילדים לרבות במקום העבודה ובמסגרות החינוך. כמו-כן ביקש המשיב להורות למבקשת להימנע משימוש בדירה, ברכב ובמיטלטלין.

בו ביום ניתנה החלטת בית משפט קמא, אשר הפנתה להחלטה בנוגע למתן צו-ההגנה למשיב, ובה נקבע, כי קיים צורך דחוף בהגנה על טובתם ושלומם של הילדים, כמו גם בירור מצבה הנפשי של המבקשת.

בתגובתה מיום 26.01.2020 טענה המבקשת, כי למען טובת הילדים ועל-מנת להנמיך את הלהבות, היא מסכימה להפרדת המגורים בבית הצדדים, וחלוקת השימוש בו. עוד נטען, כי המשיב הוא זה אשר נקט באלימות, ובסעיף 14 לתגובתה ציינה, כי אם תידחה ההצעה לחלוקת השימוש בבית, אזי נראה למבקשת, כי לטובת ילדיה, יש לקבוע פגישות בינה לבנים במרכז-קשר בחיפה.

בו ביום קבע בית משפט קמא בהחלטה שניתנה על פתקית ב-ה"ט 57624-01-20, כי הסדרי-השהות בין המבקשת לבין הילדים יתקיימו במרכז-הקשר בחיפה, וכי תסקיר לעניין משמורת והסדרי-שהות יוגש עד ליום 01.05.2020.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

ביום 28.01.2020 הגיש המשיב בקשה לבית משפט קמא, בה עתר להעניק לו את המשמורת הזמנית והמלאה על א', ולהורות, כי הסדרי הראייה יהיו במרכז-הקשר, לצד בקשה, כי המבקשת תעבור בירור פסיכיאטרי לצורך הערכת מסוכנות.

על-פי הוראת בית משפט קמא, הוגש ביום 29.01.2020 תסקיר, במסגרתו הומלץ להעניק למשיב אפטרופסות בלעדית לענייני חינוך ובריאות על א', וכן הומלץ על קיום מפגשים בין המבקשת לבין הילדים במרכז-קשר. עוד ובנוסף התבקש בית משפט קמא לערוך למבקשת בדיקה פסיכיאטרית.

למחרת היום, קבע בית משפט קמא בהחלטה על פתקית, כי המפגשים בין המבקשת לבין הילדים יתקיימו על-פי ההחלטה מיום 26.01.2020 בתיק ה-ה"ט, היינו במרכז-קשר, וביום 01.02.2020 קבע בית משפט קמא, שוב על פתקית, כי הוא מאמץ את המלצות העובדת-הסוציאלית לסדרי-דין, בכל הנוגע למתן המשמורת הזמנית של א' למשיב.

ביום 24.03.2020 הגישה המבקשת בקשה לקביעת זמני שהות עם ילדיה בבית הצדדים או בביתה של המבקשת, בשל סגירת מרכז-הקשר. ביום 06.04.2020 הורה בית משפט קמא על פתקית, כי במהלך תקופת החירום יתקיימו המפגשים בין המבקשת לבין הילדים באמצעים דיגיטליים. עוד ובנוסף הורה בית משפט קמא למבקשת להמציא חוות-דעת פסיכיאטרית בעניינה.

במהלך החודשים הבאים, הוגשו בעניינם של הצדדים תסקירים נוספים, והמבקשת הגישה את חוות-דעתו של פרופ' שמואל פניג, מומחה לפסיכיאטריה, מיום 30.05.2020.

מסקנתו של המומחה מטעם המבקשת הייתה, כי למבקשת כוחות התמודדות טובים, וכי אין עדות להפרעה נפשית. עוד ציין המומחה, כי התגובות הרגשיות של המבקשת, כך נכתב, בשיאו של המשבר, בסיטואציה בלתי-אפשרית מבחינתה, עת היא מנותקת מילדיה ומצויה בתחושה של חוסר מוצא, היו זמניות ותלויות מצב, ואין להם כל קשר, על-פי חוות-הדעת, ליציבותה הנפשית וליכולותיה של המבקשת. לסיכום, סבר המומחה, כי אין המבקשת מהווה כל סכנה לזולת כולל לא לילדיה.

על אף האמור לעיל, בדיון שהתקיים ביום 22.07.2020 קבע בית משפט קמא, כי הוא אינו רואה לנכון לשנות מן ההחלטות הקודמות בכל הנוגע לקיום המפגשים במרכז-הקשר, וזאת

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

גם בשים-לב להמלצות וועדת התסקירים מיום 09.06.2020, לפיהן על המפגשים להתקיים במרכז-הקשר.

ביום 29.09.2020 קבע בית משפט קמא, בהמשך לבקשותיה החוזרות של המבקשת לקיים הסדרי-שהות עם ילדיה מחוץ למרכז-הקשר, כי יש להותיר את המפגשים שם למשך שלושה חודשים נוספים, בשים-לב לעובדה שחוות-הדעת שהגישה המבקשת נערכו לבקשתה, על-ידי גורמי מקצוע המכירים אותה זה מקרוב, ואשר ניזונו מדבריה, עת לא עמדה בפניהם ההיסטוריה הרפואית של המבקשת.

ביום 11.11.2020 הגישה המבקשת תביעה לבית משפט קמא, בה עתרה להורות על סיום הגבלת המפגשים עם הילדים במרכז-הקשר, על העברת משמורתם הזמנית והקבועה של הילדים לידיה, וכן ביקשה למנות מומחה מטעם בית משפט לבחינת המסוגלות ההורית של הצדדים ולבחינת קיומו של ניכור הורי מצד המשיב כלפיה.

החלטות בית משפט קמא:

3. בהמשך להליכים המפורטים לעיל, הגישה המבקשת בקשות נוספות לבית משפט קמא, ובעקבות ההחלטות השונות שהתקבלו במסגרתן הוגשה הבקשה בענייננו.

ביום 18.11.2020 דחה בית משפט קמא את בקשת המבקשת לקביעת מועד דיון דחוף בהתאם לקבוע בסעיף 7 להוראות הנוהל של כב' נשיאת בית המשפט העליון בסוגית הבטחת קשר בין הורים לילדיהם, בשים-לב לעובדה, כי המבקשת רואה את ילדיה לשעה שבועית במרכז-הקשר.

בהחלטה שניתנה על פתקית נקבע, כי הואיל ובין הצדדים מתנהלת תביעת משמורת, נקבעו הסדרי שהות בין המבקשת לילדיה, וניתנה הוראה להגשת תסקיר משלים עד ליום 20.12.2020, אין מקום לקבוע דיון במעמד הצדדים, וזאת גם נוכח העובדה, שהמבקשת חזרה בבקשה על הטענות שמתבררות בתביעת המשמורת.

ביום 17.12.2020 דחה בית משפט קמא את בקשתה הדחופה של המבקשת למתן סעד זמני להבטחת קשר ולמניעת פגיעה במוגנות הילדים, במסגרתה עתרה לסיום מידי של ההגבלה שהוטלה עליה ביום 28.01.2020 – מפגשה עם ילדיה במרכז-הקשר בלבד, ומתן הוראות שיאפשרו לה לפגוש את ילדיה בחלופות אחרות. עוד ובנוסף ביקשה לאפשר לה להיפגש עם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני :

כל אחד מילדיה במסגרות החינוכיות בהן הם לומדים בתיאום ובנוכחות צוות בית הספר, על-מנת שתוכל לראות את בית הספר, ולהכיר את הצוות החינוכי.

גם ההחלטה בבקשה זו ניתנה על פתקית, במסגרתה נקבע, כי לאחר עיון נוסף, ובשים-לב לעובדה שנקבעו הסדרי-שהות בין המבקשת לבין ילדיה, וכי תסקיר משלים אמור להיות מוגש עד יום 20.12.2020, טרם בשלה העת לקיים דיון בסוגיית הסדרי השהות של המבקשת עם ילדיה. עוד נקבע, כי **"אין מקום לעשות שימוש בנוהל הנשיאה מקום בו המבקשת לא השיגה על החלטות קודמות של בית משפט זה, שהפכו חלוטות, ומשמתקיים הליך חידוש קשר בפיקוח"**, וכי לאחר קבלת התסקיר המשלים, ייקבע המשך ניהול ההליך.

ביום 20.12.2020 הוגש התסקיר המשלים, בו הומלץ להרחיב את הקשר בין הילדים לבין המבקשת, הואיל ולדעת כותבת התסקיר, הקושי של הילדים בפרידות במרכז-הקשר מצביע על הצורך של הילדים להרחיב את הקשר עם אימם. לפיכך הומלץ, על קיום מפגש שבועי בין המבקשת לבין ילדיה בנוסף למפגש השבועי במרכז-הקשר, בבית דודו של המשיב, פ' מ', וצוין, כי נכון שהמבקשת תיערך למפגשים עם צד שלישי, אשר ילווה אותה על-מנת לסייע בהרחבת התקשורת, ובהקשבה לצרכי הילדים, ויסייע למבקשת במצבים בהם נדרשת הורות לשלושה.

ביום 07.01.2021 ניתנו 3 החלטות של בית משפט קמא על פתקית. בהחלטה אחת (להלן: **"ההחלטה הראשונה"**) נקבע כהאי לישנא: **"לאחר שעיינתי בעמדת האם (המשתרעת על פני 20 עמודים) ובעמדת האב, אני סבורה כי בשלב זה יש למצות את המתווה שהוצע על ידי עו"ס לדין. משכך, ניתן בזאת תוקף של החלטה להמלצות התסקיר מיום 20.12.2020"**. בנוסף התבקש תסקיר משלים עד ליום 22.02.2021, בו תינתן התייחסות גם לצורך במינוי מומחה לניכור הורי.

בהחלטה נוספת (להלן: **"ההחלטה השנייה"**) מאותו יום 07.01.2021 בהתייחס לבקשתה הדחופה של המבקשת למתן החלטות לרבות בסוגיית סיום המפגשים בינה לבין ילדיה במרכז-הקשר, ותחילת מפגשים מחוצה לו, מינוי מומחה להערכת מסוגלות הורים של שני ההורים, ומינוי מומחה לניכור הורי, קבע בית משפט קמא על פתקית כהאי לישנא: **"ראו החלטתי בתיק 53427-07-18 היפה אף לבקשה זו"**. אעיר, כי בית משפט קמא הפנה בהחלטה האמורה להחלטתו הראשונה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

בהחלטה נוספת מיום 07.01.2021 דחה בית משפט קמא בהחלטה שניתנה על פתקית את בקשתה של המבקשת, במסגרתה התבקש בית משפט קמא, בין היתר, להורות למשיב להעביר לידי המבקשת העתקים מהראיות שהוצגו מטעמו במעמד צד אחד בעת מתן צו ההגנה, לרבות תמונות וסרטון, הואיל ולטענת המבקשת, ראיות אלו רלוונטיות להליכים בעניינם של הצדדים. בית משפט קמא קבע בזו הלשון: **"לאחר שעיינתי בטענות הצדדים. הבקשה נדחית מעיקר נימוקי ב"כ המשיב"**.

עוד ובנוסף קבע בית משפט קמא ביום 16.01.2021, כי על הצדדים להגיש התייחסותם לתסקיר שהתקבל ביום 14.01.2021, ולפיו המבקשת אינה פוגשת את ילדיה, עד ליום 24.01.2021.

טענות הצדדים:

4. המבקשת, כאמור כבר לעיל, מיאנה להשלים עם החלטות אלה, והגישה ביום 24.01.2021 בקשת רשות ערעור.

בבקשתה, תיארה המבקשת באריכות את ה"רקע העובדתי" מנקודת מבטה. לטענתה, שתי החלטותיו של בית משפט קמא מיום 07.01.2021 בנוגע לזמני השהות שלה עם ילדיה נעדרות התייחסות לטענותיה, ומשמשות, כלשונה של המבקשת, כ"חותמת-גומי" להמלצות העובדת-הסוציאלית לסדרי-דין.

עוד נטען, כי נוכח סירובו של המשיב להביא את הילדים למפגשים עם המבקשת, אלא רק לאחר שיחודשו המפגשים במרכז-הקשר, בו כבר אין מקום פנוי למבקשת וילדיה, המבקשת וילדיה כלל לא מתראים.

עוד ובנוסף נטען, כי הגם שבדרך-כלל יש לברך על קיצור בהחלטות, כל עוד הן מנומקות ובהירות, הרי שבהחלטות מושא סכסוך מורכב וטעון, כבעניינם של הצדדים, יש לסקור את התשתית העובדתית, את הטענות ואת הראיות באופן ממצה, כחלק מחובת ההנמקה. הואיל ודבר זה לא נעשה, כך לטענת המבקשת, בהחלטות מושא בקשת רשות הערעור, יש לבטל את ההחלטות האמורות, הואיל ומדובר בפגם היורד לשורשן. לא זו אף זו, כך נטען, הרי שבהחלטות שניתנו ביום 07.01.2021 וביום 10.01.2021, אף לא ניתן כל נימוק, או התייחסות לטענות המבקשת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 לטענת המבקשת, בית משפט קמא לא בחן את טובת שלושת הילדים, שלכל אחד מהם
2 צרכים שונים, ואף לא התייחס לטענותיה כבדות-המשקל של המבקשת, לפיהן להמשך
3 קיום המפגשים במרכז-הקשר, שאף לא הייתה להן כל הצדקה מלכתחילה, השלכות
4 מזיקות על הקשר בין המבקשת לילדיה, ואף עלולות להביא לניתוק סופי של הקשר
5 ביניהם.

6
7 מרכז-קשר, כך נטען, אינו אמור להוות עונש להורה בתגובה להתנהלותו, ולא כל קושי
8 בהתנהלות הורה מול ילדו מחייבת הגבלת פגישות ביניהם למרכזי קשר. לטענת המבקשת,
9 יש לנקוט בצעד זה רק לאחר שמוצו כל החלופות האחרות, ולא כך הוא בענייננו.

10
11 עוד נטען, כי שגה בית משפט קמא עת קבע בהחלטותיו מיום 18.11.2020 ומיום
12 17.12.2020, כי הואיל וכבר ניתנו החלטות לעניין הקשר, ומשום שממילא אמור להיות
13 מוגש תסקיר משלים, אין צורך בקיום דיון דחוף בנוכחות הצדדים, וזאת אף בניגוד לנוהל
14 שקבעה נשיאת בית המשפט העליון.

15
16 עוד נטען, כי יש ליתן רשות ערעור הואיל ומדובר בהחלטות, אשר יש להן השפעה מכריעה
17 ומרחיקת-לכת על המבקשת ועל שלושת הילדים, וכי בענייננו עלול להיגרם לילדים נזק
18 בלתי הפיך, וזאת בעיקר בשים-לב לעובדה, שהמבקשת וילדיה אינם נפגשים כלל.

19
20 עוד ובנוסף נטען, כי גם החלטת בית משפט קמא, במסגרתה קבע שלא לחייב את המשיב
21 להעביר למבקשת העתקים מן הראיות שהציג בפניו במעמד צד אחד, אשר רלוונטיים
22 להליך התלוי ועומד בין הצדדים, ואשר לא חל לגביהן כל חיסיון, מנוגדת לדין, ופוגעת
23 בזכויותיה הדיוניות והמהותיות של המבקשת באופן קשה ובלתי-הפיך.

24
25 נוכח כל האמור לעיל, עתרה המבקשת לקבל את בקשת רשות הערעור, ולהורות על סיום
26 הגבלת מפגשיה עם הילדים במרכז-הקשר. עוד עתרה המבקשת לאפשר לילדים לשהות
27 עימה בביתה, ללא כל הגבלה או פיקוח, או לחלופין להורות, כי המפגשים בין האם לבין
28 ילדיה יתקיימו בביתו של דודו של המשיב, פ' מ', למשך תקופת ביניים.

29
30 עוד ובנוסף ביקשה המבקשת ליתן צו שיאפשר לה להיפגש עם כל אחד מילדיה במסגרת
31 החינוכית בה הוא לומד בתיאום ובנוכחות הצוות החינוכי, וכן ביקשה למנות מומחה
32 לניכור הורי ולהערכת מסוגלות הורית לשני הצדדים, ולחייב את המשיב בשכר-טרחתו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

- 1 כמו-כן ביקשה להורות למשיב להעביר לידי באת-כוחה העתקים מן הראיות, לרבות
2 התמונות והסרטון, אשר הציג בפני בית משפט קמא במעמד צד אחד.
3
4 5. ביום 02.02.2021 הוריתי על קיום דיון מקדמי, טרם הגשת תשובת המשיב, ובמקביל
5 הוריתי למשיב להגיש את תשובתו עד ליום 21.02.2021.
6
6. ביום 08.02.2021 התקיים בפניי הדיון האמור.
7
8
9 לטענת המבקשת, נוכח טענותיה כבדות-המשקל, אשר אף מגובות בראיות, בנוגע לניכור
10 הורי של המשיב, יש למנות מומחה לניכור הורי, וזאת בנוסף למינוי מומחה, אשר יבדוק
11 את המסוגלות ההורית של שני הצדדים. עוד נטען, כי הואיל והביקורים במרכז-הקשר
12 מזיקים ליחסים בינה לבין ילדיה, ומרחיקים ביניהם, יש להפסיקם, וזאת אף בשים-לב
13 לעובדה, כי נוכח המצב שנוצר, היא וילדיה כלל לא נפגשים בעת הזו.
14
15 עוד טענה, כי החלטת בית משפט קמא, לפיה הסדרי השהות שלה עם הילדים יתקיימו רק
16 במרכז-קשר, מבוססת אך ורק על טענות המשיב, כי היא מעורערת בנפשה, מבלי שהוגשה
17 כל ראיה לביסוס טענות אלה.
18
19 לטענת המבקשת, עד שהחל ההליך המשפטי, הייתה זו היא שגידלה את הילדים, ולא
20 נשמעה נגדה כל טענה, וגם עת הגיש המשיב את תביעתו, הוא עתר להסדרי שהות רגילים.
21 לא העובדת-הסוציאלית ולא המשיב הציעו, כי המבקשת תראה את הילדים במרכז-קשר.
22 נטען, כי זו הייתה המבקשת, אשר הציעה חלופה זו לתקופה מוגבלת, למקרה בו לא תתקבל
23 הצעתה לחלוקת זמני השהות של כל אחד מן הצדדים בבית מגורי הצדדים על-מנת שתהא
24 הפרדה ביניהם. מאז הצעה זו, אליבא דמבקשת, המשיב עשה כל שאלל ידו על-מנת להותיר
25 את המפגשים במרכז-קשר, לרבות על דרך העלאת טענות על אי-שפיותה של המבקשת.
26
27 אין כל סיבה, כך נטען, כי המבקשת לא תוכל לפגוש את ילדיה בבית דודו של המשיב, בעיקר
28 נוכח התסקיר האחרון, אשר מצוין, כי בין המבקשת לבין ילדיה התקיימו במרכז-הקשר
29 תשעה מפגשים חיוביים, ובשים-לב לכך שהמפגשים יהיו בפקוחו של הדוד.
30
31 עוד ובנוסף נטען, כי במסגרת צו-ההגנה שהגיש המשיב במעמד צד אחד, הוגשו סרטון
32 ותמונות, וכי כפי שעולה מפרוטוג' הדיון ומן ההחלטה, נקבע, כי לאור הראיות והתמונות
33 ניתן צו-ההגנה. הואיל ולראיות אלה קיימת נפקות לתיק המשמורת שמתנהל בפני בית

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

משפט קמא, כך נטען, ובשים לב לכך שאין מדובר בראיות חסויות, עתרה המבקשת להורות למשיב להעביר לידי באת-כוחה את הראיות האמורות.

7. מנגד טען המשיב, כי הוא מסכים לפגישות של המבקשת עם הילדים בבית דודו, ובלבד שפגישות אלה תהיינה במקביל לפגישות במרכז-הקשר. הנתק בקשר בין המבקשת לבין הילדים, כך נטען, נגרם בעטייה של המבקשת, שהחליטה, כי היא אינה מוכנה לפגוש את ילדיה במרכז-קשר, עובדה שאף מצטרפת לחוויות שחוו הילדים מן המבקשת בעבר.

לטענת המשיב, יש לקבוע שני מפגשים במרכז-הקשר לפני שייקבע מפגש בבית הדוד, על-מנת לגשר על התקופה בה לא פגשו הילדים את המבקשת. במרכז-הקשר, כך נטען, נותנים למבקשת כלים להתמודד עם הילדים, ומלמדים אותה כיצד להגיב למעשיהם. נטען, כי הילדים מרגישים נוח להיפגש עם המבקשת במרכז-הקשר יחד עם העובדת-הסוציאלית שנמצאת שם.

עוד נטען, כי המבקשת שהתה עם א' ב' (בחו"ל), ועל אף שהתחייבה שהוא יהיה בקשר טלפוני עם המשיב, לא כך היו הדברים בפועל. יתרה מכך, לטענת המשיב, לא הייתה תיבת מייל, שהייתה נעולה בסיסמה, שהמבקשת סירבה לתת לו.

באת-כוחו של המשיב הפנתה לתסקיר מיום 29/3/20, לפיו המפגשים בין המבקשת לילדים מתקיימים בפיקוח מלא ונדרשת מעורבות אינטנסיבית של העובדת-הסוציאלית המלווה ולעיתים של עובדת-סוציאלית נוספת, בשל היותם של המפגשים מורכבים וטעונים רגשית הן מצד המבקשת והן מצדם של כל אחד מן הילדים. בכל המפגשים, כך נכתב בתסקיר, נדרש תיווך של עובדת-סוציאלית בין המבקשת וצרכיה לבין אלו של הילדים. עוד נכתב בתסקיר, כי פעמים רבות במהלך המפגשים במרכז-הקשר הייתה למבקשת נטייה להגיב ממקומה הפגוע מה שאילץ את הצוות להתערב. בשניים מן המפגשים, כך נכתב בתסקיר, נאלץ הצוות, להפריד כוחות בין הילדים, לאחר שהמבקשת לא הצליחה לעשות כן. עוד נטען, כי המבקשת לא משתפת פעולה עם ההנחיות של העובדת-הסוציאלית.

עוד ובנוסף נטען, כי בית משפט קמא נחשף לדיווחים שהגיעו מא' (בחו"ל), בהם נכתב, כי א' ננטש על-ידי המבקשת אצל זרים למשך שלושה חודשים, ללא משפחה, וללא מוסדות חינוך. לטענת המשיב, על אף ההשקעה השיפוטית שהשקיע בית משפט קמא בהליך זה, המבקשת לא משתפת פעולה לא עם בית המשפט ולא עם העובדת-הסוציאלית.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

המשיב הסכים להעביר לידי המבקשת את הראיות ששימשו אותו בבקשה לצו-ההגנה, ככל שהללו עדיין בחזקתו, על אף שמדובר לטענתו של המשיב בראיות שהתקבלו בבמסגרת הבקשה האמורה, בעטייה לא הגישה המבקשת כל בקשה, ולפיכך מדובר בהחלטה חלוטה.

8. ביום 22.02.2021 הוגשה תשובת המשיב לבקשת רשות הערעור, ונטען, כי החלטות בית משפט קמא מיום 18.11.2020 ומיום 17.12.2020, ובשים-לב למועד הגשת בקשת רשות הערעור, לא ניתנות עוד לערעור, הואיל וחלף המועד להגשתן.

עוד נטען, כי במקרה שבפנינו, אין שאלות משפטיות במחלוקת, וכי המבקשת מנצלת את זכותה להגשת בקשת רשות ערעור, שאמור להיות בשאלות נקודתיות משפטיות, על-מנת לדון ולנהל מחדש תיק מורכב ורחב היקפים בפני ערכאת הערעור, וזאת אף בשים-לב לעובדה, כי החלטות בית משפט קמא מנומקות ומגובות בתסקירים ובחוות-דעת.

עוד ובנוסף נטען, כי המבקשת מתעלמת לחלוטין משני אירועים מרכזיים, ומסלפת את האופן בו התקיימו, ואת מידת ההשפעה של אירועים אלו על הילדים. האחד, כך נטען, משהמבקשת נטשה את ילדיה פעמיים, בפעם הראשונה עת השאירה את שני ילדיה הקטינים עם המשיב, ולא ראתה אותם מבחירתה במשך חודשיים, ובפעם השנייה, עת הותירה את הבן הגדול בחו"ל, נטוש אצל אנשים זרים, ללא משפחתו, ומבלי שיהיה במסגרת לימודים מסודרת. האירוע השני, כך לטענת המשיב, ממנו התעלמה המבקשת הוא האירוע, אשר בעקבותיו הוצא נגד המבקשת צו-הרחקה.

בעקבות אירועים אלו, כך נטען, חוו הילדים טראומה, עימה הם צריכים להתמודד עד היום, באמצעות טיפולים רגשיים ובסיוע אנשי מקצוע, אשר מתבצעים על-ידי המשיב, אשר מנסה, תוך מאמץ עילאי, לשתף את המבקשת בתהליך. מרכז-הקשר, כך נטען, שימש "בית חם", כלשון המשיב, לחידוש והבניית הקשר עם המבקשת, שהילדים זקוקים לו. לטענת המשיב, מדובר במקום שמעניק לילדים בטחון ותחושת מוגנות ויציבות, והם רצו להגיע אליו ולפגוש שם את המבקשת.

לטענת המשיב, מחלקת הרווחה של המועצה המקומית ב-----, עושה לילות כימים על-מנת לטפל בבני-המשפחה, ואופן טיפולה יוצא-דופן בעומקו ובהשקעתו. לפיכך, אליבא דמשיב, יש להתחשב ביתר-שאת בכל המלצה שניתנת על-ידם, הואיל וכאמור, היא מגובה בעבודת עומק יסודית.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 על טובת הילדים, רגישותם וצרכיהם, כך נטען, לבוא במסגרת השיגים לפני צרכי האם.
2 לטענת המשיב, על-מנת להתמודד עם הקשיים אותם חוו הילדים בחייהם, יש להם צורך
3 ביציבות, שהמבקשת אינה יכולה להבטיח בשלב זה, אלא באמצעות מרכז-הקשר. הגם
4 שהמשיב מסכים, כי המפגשים במרכז-הקשר, אינם פתרון אידיאלי לטווח הארוך, יש
5 בעובדה, כי המבקשת הפסיקה את המפגשים במרכז-הקשר לאחר תשע פגישות, וברגע בו
6 החלו ניצנים של אמון מצד הילדים, על-מנת ללמד, כי המבקשת אינה רואה את טובת
7 הילדים. המשיב הדגיש, כי אינו מתנגד למפגשים נוספים של המבקשת עם הילדים, אולם
8 על-מנת לשמור על היציבות, קיים צורך לקיים בשלב הראשון במקביל למרכזים במרכז-
9 הקשר.

10
11 המשיב תיאר באריכות את ה"רקע העובדתי" מנקודת מבטו, והדגיש, כי המבקשת חטפה
12 את א' ל-א' (בחו"ל), וכפי שעולה מהחלטות הרשויות ב-א' (בחו"ל), התנהלותה של
13 המבקשת מעידה על היעדר מסוגלות הורית חמורה ביותר, ואף חשש למחלת נפש, וכי ללא
14 שיתוף פעולה מלא ומידי של המשיב עם רשויות הרווחה, היה א' נמסר למשפחת אומנה
15 מקומית.

16
17 לטענת המשיב, כאמור כבר לעיל, החלטות בית משפט קמא מנומקות, וניתנו לאחר שנחשף
18 לראיות, שמע סיכומים, והתרשם באופן בלתי-אמצעי הן מן הצדדים, והן מגורמי הטיפול
19 ברווחה, שכתבו את התסקירים, ונפגשו עם הצדדים.

20
21 במשך תקופה מסוימת, כך נטען, התנהלו המפגשים במרכז-הקשר באופן מסודר, והילדים
22 התרגלו אליהם והלכו אליהם ברצון. החל מיום 02.12.2020, אליבא דמשיב, החלה
23 המבקשת לבטל את המפגשים על-דעת עצמה, וביום 22.12.2020 הודיעה לעובדת-
24 הסוציאלית, כי היא מסרבת להגיע למפגשים במרכז-הקשר. לטענת המשיב, במעשיה אלה,
25 עושה המבקשת דין לעצמה ומתעלמת מטובת הילדים, תוך שהיא מחבלת בטיפול הקשר
26 ההורי באמצעות מרכז-הקשר, שהוכח, אליבא דמשיב, כאמצעי היעיל. בניגוד לטענות
27 המבקשת, הילדים מרוויחים מכך שישנו גורם שלישי מקצועי, אשר מפקח על המפגשים
28 ומתווך ברגעים הדורשים תיווך. הילדים, כך לטענת המשיב, סומכים על העובדת-
29 הסוציאלית של מרכז-הקשר, ורואים בה גורם מייצב וראוי לאמון.

30
31 לטענת המשיב, הוא מסכים למינוי מומחה למסוגלות הורית, אשר יבחן את מסוגלות
32 המבקשת, אולם הואיל ומעולם לא התעורר ספק במסוגלותו, אין בידו להסכים לבדיקה זו
33 אצלו. המשיב אף דחה את טענות המבקשת בכל הנוגע לניכור ההורי.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1

2 לעניין הגבלת מפגשי הילדים במרכז-הקשר והתחלת מפגשים בבית המבקשת, טען המשיב,
3 כי הסכים עד לאחרונה, כי במקביל לקיומם של שני מפגשים נוספים לפחות במרכז-הקשר,
4 יוכלו המבקשת והילדים להיפגש בנוכחות צד שלישי. אולם, הואיל וחלף זמן, חושש
5 המשיב, כי חלה רגרסיה.

6

7

דיון והכרעה:

8

9 9. לאחר שנתתי דעתי להחלטות בית משפט קמא, לכל התיעוד הרלוונטי, לבקשת רשות
10 הערעור, לדיון שהתקיים בפניי ביום 08.02.2021, ולתשובת המשיב לבקשת רשות הערעור,
11 החלטתי ליתן רשות ערעור, ולקבל את הערעור, כפי שאפרט להלן.

12

13 אציין, כי הגם שאכן כטענת המשיב, המועדים להגשת בקשת רשות הערעור על החלטות
14 מיום 18.11.2020 ומיום 17.12.2020 חלפו, אין לכך נפקות רבה בענייננו, הואיל והלכה
15 למעשה כל ההחלטות מושא בקשת רשות הערעור הן בבחינת "כלים-שלובים", ועוסקות
16 באותן הסוגיות ממש.

17

18 10. כלל ידוע הוא, כי אין זו מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי מהימנות ובקביעת
19 עובדות, אשר נקבעו על-ידי הערכאה הדיונית, והיא אינה מעמידה עצמה במקום הדרגה
20 הראשונה בבחינת המערכת הראייתית שנפרשה בפניה, בעיקר עת מדובר בסעדים זמניים.
21 שונה הדבר, עת בולטת על-פני הפסק טעות משפטית שורשית או כשהדברים מופרכים על
22 פניהם ובלתי סבירים (ר' בספרם של ט' חבקין וח' בן-נון **הערעור האזרחי** מהדורה שלישית
23 עמודים 474-475).

24

25

26 וכן דבריו של כב' השופט ד. מינץ ב-ע"א 8191/16 **דיאליט נ' אברהם הרר** (17.6.2019):

27

28 **"כאמור, הלכה נוסנה היא שאין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב**
29 **בממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית. זאת, מפני**
30 **שבידה של הערכאה הדיונית האפשרות להתרשם מהעדים ומחקירתם על**
31 **דוכן העדים, ולבחון כל ראיה וחוות-דעת לעומק. התערבות ערכאת**
32 **הערעור תיעשה במקרים חריגים וקיצוניים בלבד, כגון מקרים בהם נפל**
33 **פגם בהכרעתה של הערכאה הראשונה היורד לשורשו של עניין, או**
34 **כשהדברים אינם מבוססים על פניהם (אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1026 (מהדורה שתיים עשרה, 2015); ע"א 4175/12 תעשית אבן וסיד בע"מ
נ' גדיר [פורסם בנבו] (10.3.2014); ע"א 3894/03 דויטש נ' ישראלפלאורס
בע"מ [פורסם בנבו] (23.8.2012)).

גם בענייננו, אין בכוונתי לסטות מן הכלל האמור ולהתערב בממצאים העובדתיים שקבע
בית משפט קמא. יחד עם זאת, במקום שבו שגה בית משפט קמא באופן הפעלת שיגי הדעת,
על בית משפט שלערעור להתערב במסקנות אליהן הגיעה הערכאה קמא, ואין בכלל אי-
ההתערבות כדי להגביל את התערבות ערכאת הערעור בקביעות בית משפט קמא.

יפים לענייננו דבריו של כב' השופט י. אלרון ב- ע"פ 229/19 מדינת ישראל נ' פלוני
(30.12.2019):

"יחד עם זאת, אחד החריגים הידועים לכלל אי-התערבותה של ערכאת
הערעור בממצאי הערכאה הדיונית, הוא כאשר ממצאים אלו מתבססים
על שיגיים שבהגיון או מסקנות משפטיות שגויות, להבדיל מהערכת
מהימנות ברורה וחד משמעית של העדים (ראה, בין היתר: ע"פ 8146/09
אבשלום נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] בפסקה 19 (8.9.2011))."

עוד אדגיש, כי הגם שמדובר כאמור בהחלטות זמניות, שאין בהן בהכרח, כדי לחרוץ את
גורל התביעה העיקרית, סבורני, כי בעניין שבפנינו, מדובר בהחלטות הקשורות בטבורן
קשר בל-ינותק לטובתם של הילדים וצרכיהם, ולפיכך, אין להשהות את ההכרעה בהן
למועד עתידי ועלום.

11. טובתם של הילדים היא המגדלור לאורו יש ליתן את ההכרעה, והיא הגורם בלעדיו אין.
לפיכך, ראשיתה ואחריתה של ההכרעה שעומדת בפניי נטועה בסוגיה אחת – טובתם של
א', ב' ו-ג', ואפרט:

אציין, כי על אף שאין הנמקה ברורה, דומה, שהחלטתו של בית משפט קמא מיום
28.01.2020 ב-ה"ט 57624-01-20, לפיה הסדרי-השהות בין המבקשת לבין הילדים יתקיימו
במרכז-קשר, נטועה בהליך, אשר התקיים במסגרת צו-ההגנה. דא עקא, על-אף שההליך
מושא צו-ההגנה הסתיים זה מכבר, והמשיב לא ביקש להמשיכו, וכפי שאפרט להלן - אין,
ולו בדל של רמז, כי המבקשת מסוכנת לילדיה - מזה יותר משנה ממשיכים הילדים לפגוש
את אימם, המבקשת, במרכז-הקשר.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1

2 הגם שמדובר בהחלטה חלוטה, ובפני בית משפט קמא הוצגו ראיות מטעמו של המשיב,
3 שבית משפט זה לא נחשף אליהן, יש להדגיש מספר סוגיות, הואיל וקיים קשר ברור בין
4 ההחלטה הראשונה לבין ההחלטות מושא בקשת רשות הערעור שבפניי.

5

6 ראשית, המשיב עצמו לא ביקש, ולו ברמז, באותה העת, כי הסדרי השהות בין המבקשת
7 לבין הילדים יתקיימו במרכז קשר - נהפוך הוא, המשיב עתר לקביעת "**הסדרי ראייה**
8 **מסודרים**" בין המבקשת לבין הילדים. יודגש גם, כי הצעה מעין זו אף לא הועלתה על-ידי
9 גורמי הרווחה שטיפלו בבני-המשפחה.

10

11 בית משפט קמא קיבל הלכה למעשה את הצעתה החלופית של המבקשת, במסגרת תשובתה
12 לבקשותיו החוזרות ונשנות של המשיב לקבוע, כי למעט הסדרי השהות, לא תוכל המבקשת
13 להגיע לביתם של הצדדים, אשר במסגרתה נטען, כי לטובת הילדים ועל-מנת להנמיך את
14 הלהבות היא מסכימה להפרדת המגורים בבית הצדדים, וחלוקת השימוש בו, וכי אם
15 תידחה ההצעה לחלוקת השימוש בבית, אזי נראה למבקשת, כי לטובת ילדיה יש לקבוע
16 פגישות בינה לבין ילדיה במרכז-קשר.

17

18 שנית, לצד החלטת בית משפט קמא מיום 28.01.2020, לפיה המבקשת תפגוש את הילדים
19 במרכז-הקשר, הורה בית משפט קמא לשירותי הרווחה להגיש תסקיר לעניין משמורת
20 והסדרי שהות עד ליום 01.05.2020 – שלושה חודשים מאוחר יותר. קרי, החלטה זו ניתנה
21 מבלי שנבחנו תוצאותיה והשלכותיה על שלושה ילדים רכים בשנים, ומבלי שנבחנה או
22 מוצתה ולו חלופה אחרת אחת.

23

24 יתרה מכך, החלטתו של בית משפט קמא ניתנה על פתקית, מבלי להכין את בני-המשפחה,
25 ומבלי שניתן הסבר על המפגשים במתכונת זו.

26

27 אפנה לדו"ח מרכז המחקר והמידע של הכנסת מיום 05.03.2018, אשר הוגש לוועדה
28 לזכויות הילד (להלן: "**דו"ח הכנסת**"), עמ' 12:

29

30 **"על הגורם שמפנה את המשפחה למרכז-הקשר להכין את המשפחה למפגשים**
31 **ולהסביר על המרכז, בדגש על הניטרליות של המרכז, על התפקיד של העובד**
32 **הסוציאלי במרכז, על הפיקוח, על מקומו של ההורה המשמורן בעת המפגשים,**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 על חשיבות העמידה בזמנים שנקבעו בתוכנית הטיפולית ועל אחריות ההורים
2 לקיום המפגשים".

3
4 יש להדגיש, כי החלטה לפיה יוכלו לפגוש את הוריהם במרכז-קשר אינה ברירת-
5 מחדל היא "נשק יום-הדין". עמדה לפיה כל מורכבות ביחסי הורים-ילדים תגרום להעברת
6 המפגשים למרכז-קשר, עלולה לפגוע אנושות לא רק בטובתם של הילדים שהופנו למרכז-
7 הקשר מבלי שיהא צורך בכך, כי אם גם בטובתם של ילדים שחייבים את המפגשים עם
8 הוריהם במרכז-הקשר.

9
10 כמו כן, ריבוי הכרעות, אשר מעבירות את המפגשים בין הורים לבין ילדיהם למרכזי הקשר
11 במקרים לא מתאימים, עלול ליצור, והלכה למעשה, אף יוצר עומס כבד מנשוא על כתפי
12 העובדים במרכזי הקשר, וכפועל-יוצא נפגעים אותם ילדים, אשר זקוקים למפגשים
13 במתכונת זו כאוויר לנשימה.

14
15 ודוק, ר' עמ' 17 לדו"ח הכנסת:

16
17 "באשר לרשימת ההמתנה למרכזים, בעת ביצוע המחקר, ב 39% -מן המרכזים
18 שנבדקו במהלך המחקר המתינו 73 משפחות ברחבי הארץ להתחיל את הטיפול
19 במרכז הקשר. זמן ההמתנה נע בין תקופה של עד חודש לתחילת הטיפול (רוב
20 המקרים) לשלושה חודשים. נמצאו גם כמה מקרים בהם המשפחות המתינו
21 תקופה ארוכה אף יותר".

22
23
24 לא זו אף זו, החלטה מעין זו מהווה התערבות בוטה באוטונומיה של התא-המשפחתי
25 וביחסי הורים-ילדים, ולפיכך עליה להיעשות במשורה, בשיג'דעת, במקרים המתאימים
26 בלבד, לאחר שמוצו כל החלופות האחרות ולפרק זמן מוגבל.

27
28 אדגיש, כי הגם שבעת פירוד בין בני-זוג מתפצל התא-המשפחתי המקורי, אשר כולל זוג
29 הורים וילדים, לשני תאים-משפחתיים נפרדים, קיימת, לטעמי, חשיבות מובהקת להכיר
30 בכל אחד מן התאים החדשים כתא-משפחתי "עצמאי" על חובותיו וזכויותיו, וזאת, כמובן,
31 בשים-לב ובהתחשבות בקיומו של התא-המשפחתי הנוסף.
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 אפנה לדבריו של כב' הנשיא (בדימוס), השופט א. ברק ב-דנ"א 6041/02 פלונית נ' פלוני,
2 נח (6) 246, 257 (2004) (להלן: "עניין פלונית"), פסקאות 13-14:

3
4 "....זכותם של ההורים להחזיק בילדיהם ולגדלם, על כל הכרוך בכך, היא בגדר
5 זכות אדם טבעית וראשונית (ע"א 2266/93 פלוני, קטין נ' פלוני [4], בעמ' 235).
6 זכותם של ההורים לקיים חובתם כלפי ילדיהם יוצרת את האוטונומיה ואת
7 הפרטיות של התא המשפחתי ושוללת, ככלל, התערבות של גורמים חיצוניים
8 ביחידה המשפחתית (ע"א 577/83 היועץ המשפטי לממשלה נ' פלונית [5], בעמ'
9 468).... עם זאת האוטונומיה של ההורים בגידול ילדיהם אינה מוחלטת. היא
10 כפופה תמיד לצורכי הילד, לטובתו ולזכויותיו. כאשר ההורה אינו מקיים כראוי
11 את חובותיו או משתמש לרעה בסמכויותיו ההוריות באופן המסכן את הילד או
12 פוגע בו, תתערב המדינה ותגן על הקטין".

13 ובהמשך, בפסקה 17:

14 סעד זה הוא מוצא אחרון, שנועד להבטיח את הטיפול בקטין נזקק ואת ההשגחה
15 עליו כאשר כל האמצעים האחרים אינם יעילים. יש לנקוט אותו במשורה. על
16 המדינה מוטל נטל משמעותי כדי להצדיק התערבות כה בוטה בתא המשפחתי
17 ובקשר הטבעי שבין הורים לילדיהם. נראה כי הטעמים, המחייבים משנה
18 זהירות בקבלת החלטה להוציא ילד מרשות הוריו לפי סעיף 3(4) לחוק, תקפים
19 גם כאשר ננקטים אמצעים טיפוליים במסגרת "החלטות ביניים". הוראה
20 מיוחדת זו בעניין הוצאת ילד מרשות הוריו מקרינה גם על סעיף 12 לחוק (שאינו
21 מפרט כלל את אמצעי הטיפול הזמניים). בהחליטו על הוצאת קטין מרשות הוריו
22 צריך אפוא בית-המשפט להשתכנע כי אין אמצעי אחר, פחות בחומרתו, אשר
23 יבטיח את ההגנה על שלומו ורווחתו של הקטין. זו משמעותה של דרישת
24 החיוניות. אין בידי להסכים לגישתה של פקידת הסעד כי הוצאה ממשמורת לפי
25 סעיף 12 יכולה להיות גם כדי לבצע בדיקות הנדרשות לתמיכה בבקשת הנזקקות,
26 או כדי לבנות טיפול בשיתוף פעולה עם ההורים והקטין. גישה זו נסמכת על
27 התועלת הטיפולית, אך היא אינה תואמת את דרישת החיוניות. רק ביסוס
28 הנחיצות בהוצאתו של הקטין והצורך לעשות כן מיידית יכול להצדיק פגיעה
29 במרקם המשפחתי. דרישת המיידיות מיתוספת לדרישת הנחיצות נוכח העובדה
30 כי מדובר בהחלטת ביניים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

הגם שבעניין פלונית האמור דובר על הוצאה זמנית של ילד ממשמורת הוריו במסגרת הליך לפי סעיף 12 לחוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960, דומני, כי יפים הדברים גם לענייננו, בשינויים הנדרשים.

יוער כי אחד מן האדנים, עליהם נסמכת חשיבות השמירה על על האוטונומיה של התא- המשפחתי, נטועה בצורך לשמור על טובתם של הילדים.

אפנה למאמרה של המלומדת פרופ' ר. שוז " זכויות הוריות בעידן זכויות הילד", אתר האוניברסיטה העברית, שאף הם יפים לענייננו בשינויים המתבקשים.

"חלק מהטיעונים הקלאסיים העומדים בבסיס הצורך לאוטונומיה של התא המשפחתי נעוצים באינטרסים של ילדים. למשל, נטען כי הורים נמצאים בעמדה טובה יותר לטפל בילדיהם ולקבל החלטות בעניינם מאשר המדינה. טענה זו מבוססת בין היתר, על כך שההורים מכירים היטב את ילדיהם ואת הצרכים הספציפיים של כל ילד וילד. ובפרט כאשר מדובר בהחלטות אשר כרוכים בהן היבטים רגשיים מורכבים ביותר.... כפי שהסביר הנשיא ברק בציטוט לעיל, ההכרה שלהורים הזכות לגדל את ילדם ולקבל החלטות לגביו כראות עיניהם, למעט במקרים נדירים ביותר, מקדמת מדיניות זו של התערבות מינימלית בתא המשפחתי".

שלישית, ההחלטה בדבר העברת המפגשים למרכז-קשר, נעשתה מבלי שתוגדר תקופת זמן, ועל-אף שכאמור כבר לעיל, ההליך מושא צו-ההגנה הסתיים זה מכבר, דווח על מספר לא מבוטל של פגישות חיוביות במרכז-הקשר, לא רואים הילדים "אור בקצה המנהרה", ולא נקבע כל מועד לסיום המפגשים במרכז-הקשר.

12. כמו-כן, וזה העיקר, אף ההחלטות שבאו בעקבות ההחלטה הראשונית לקביעת הסדרי שהות בין המבקשת לבין ילדיה במרכז-קשר, ניתנו מבלי שתיבחנה חלופות נוספות, ומבלי שחלופות מעין אלה מוצו.

אפנה לדבריה של גב' מירי ספיר, מפקחת ארצית של משרד הרווחה, בדיון בנושא "פעילות מרכזי קשר הורים-ילדים" בוועדה המיוחדת לזכויות הילד של הכנסת מיום 06.03.2018,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 "מרכזי הקשר מופעלים על ידי הרשויות המקומיות שאחראיות על הפעלתם.
2 מרכז-הקשר הוא לא מטרה אלא אמצעי. בסוף התהליך נרצה להביא להסדרי
3 קשר עצמאיים בתוך הקהילה ובלי פיקוח. התכנית שלנו היא זמנית. מחצית
4 מהמשפחות מסיימות את הטיפול לאחר חצי שנה, 71% מסיימות אותו בתום
5 שנה, ו-13% אחרי למעלה משנתיים. מרכז-הקשר הוא הכלי האחרון בו נשתמש
6 כדי לאפשר קשר. מרכז-הקשר הוא חלופה לנתק. לקשר שלא יכול להתקיים
7 במסגרת אחרת. כמו כן מתקיימות ועדות הערכה עד שישה חודשים מתחילת
8 הטיפול. אין מצב שמשפחה מוכנסת ואף אחד לא מעריך ומתבונן על הפעילות.
9 (ההדגשה אינה במקור).

10
11 גם עת עלו על הפרק חלופות נוספות, בדמות מפגשים ממוקמים על-ידי צד שלישי כגון
12 פסיכולוג שילווה את המפגשים בביתה של המבקשת, או מפגשים בבית דודו של המשיב, פי
13 מ', נדחו חלופות אלו מבלי שנבחנו, ובית משפט קמא הותיר את המפגשים במרכז-הקשר.
14 יתרה מכך, גם כאשר לא ראתה המבקשת את ילדיה במשך מספר שבועות, בשל סגירת
15 מרכזי-הקשר בעטייה של מגיפת הקורונה, הורה בית משפט קמא על מפגשים באמצעות
16 אמצעים דיגיטליים, ואני סבור שהיה מקום לבחון, אף למצות, חלופות אחרות (ר' לדוגמה
17 החלטת בית משפט קמא מיום 06.04.2020).

18
19 עוד ובנוסף, דומה, כי פרק הזמן שחלף בין ההחלטה הראשונה, שלאחריה החלו להתקיים
20 הסדרי השהות של המבקשת עם ילדיה במרכז-הקשר, ועד לעת הזו – יותר משנה - הוא
21 ממושך ביותר, ומנוגד לייעוד הבסיסי של מרכזי-הקשר. יתרה מכך, בל נשכח, כי אף בעת
22 הזו - שנה אחרי - ולאחר שעולה בבירור, כי הילדים זקוקים לזמן נוסף עם המבקשת, ואף
23 דווח על מספר לא מבוטל של פגישות חיוביות במרכז-הקשר, לא נקבע כל מועד לסיום
24 המפגשים במתכונת האמורה.

25
26 ר' עמ' 14 לדו"ח הכנסת:

27
28 "השירות במרכזי-הקשר מיועד להיות מוגבל בזמן ומרבית ההתערבויות
29 במרכזי-הקשר אורכות לא יותר מכמה חודשים".

30
31 13. יתרה מכך, וכפי שאפרט בהרחבה להלן, על אף שבית משפט קמא לא נימק את החלטותיו
32 כדבעי, עולה, כי אחת מן הסיבות בעטיין לא הותרו מפגשים מחוץ למרכז-הקשר, הייתה
33 החשש ממצבה הנפשי של המבקשת. לפיכך, ונוכח בקשותיו של המשיב, והמלצות גורמי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 הרווחה, הורה בית משפט קמא למבקשת ביום 06.04.2020 להמציא חוות-דעת
2 פסיכיאטרית בעניינה.

3
4 דא עקא, גם לאחר שהמבקשת הגישה לבית משפט קמא את חוות-דעתו מיום 30.05.2020
5 של פרופ' שמואל פניג, מומחה לפסיכיאטריה, ממנה עלה, כי אין המבקשת מהווה כל סכנה
6 לזולת כולל לא לילדיה, קבע בית משפט קמא ביום 22.07.2020, כי הוא אינו רואה לנכון
7 לשנות מן ההחלטות הקודמות בכל הנוגע לקיום המפגשים במרכז-הקשר, וזאת על אף
8 שחוות-דעת זו לא נסתרה.

9
10 לא זו אף זו, בהמשך, גם קבע בית משפט קמא, על אף שהיה זה שהורה למבקשת להגיש
11 חוות-דעת מטעמה, כי חוות-הדעת שהגישה הוכנו על-ידי גורמי מקצוע המכירים אותה זה
12 מקרוב, ואשר ניזונו מדבריה, עת לא עמדה בפניהם ההיסטוריה הרפואית של המבקשת.

13
14 יודגש, כי גם מקריאה מעמיקה של התסקירים השונים, לא עלה, ולו ברמז, חשש, כי
15 המבקשת עלולה לפגוע בילדים, נהפוך הוא בתסקיר מיום 20.12.2020, כפי שאף יפורט להן,
16 המליצה העובדת-הסוציאלית לסדרי-דין להרחיב את הפגישות של המבקשת עם הילדים.

17
18 גם בעדותה מיום 06.08.2020 אמרה גב' נ', העובדת-הסוציאלית לסדרי-דין, כי החשש
19 מביקורים ללא פיקוח נובע מהתנהלות האם, שלעיתים אינה צפויה, ולעיתים בלתי
20 מותאמת, והן בשל אי-רציפות המפגשים. לדברי גב' נ' היה מפגש בו הגיעה המבקשת
21 סוערת, והתפרצה בנוכחות הילדים על העובדת-הסוציאלית, אולם גב' נ' לא הזכירה, ולו
22 ברמז, כי קיים חשש שהמבקשת תפגע בילדים.

23
24 דומני, כי הסבר להתנהגות זו של המבקשת ניתן למצוא בדבריו של המומחה, פרופ' פניג,
25 לפיהם התגובות הרגשיות של המבקשת בשיאו של המשבר, בסיטואציה בלתי-אפשרית
26 מבחינתה, עת היא מנותקת מילדיה ומצויה בתחושה של חוסר מוצא, היו זמניות ותלויות
27 מצב, ואין להם כל קשר, כך על-פי חוות-הדעת, ליציבות הנפשית וליכולותיה של
28 המבקשת.

29
30 יתרה מכך, בתסקיר המשלים מיום 09.06.2020, בו סוכם ממציא וועדת התסקירים נכתב,
31 כי "הוועדה התרשמה, כי כל אחד מההורים התקשה לראות את מלוא ההשפעה
32 וההשלכות, שחוות כל אחד משלושת הילדים כתוצאה מהתנהלותם", ובהמשך הומלץ, כי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 "המפגשים בשלב זה יתקיימו במרכז-הקשר, כאשר מבוקש, כי במרחב מרכז-הקשר
2 יהיו נוכחים האם והילדים בלבד".

3
4 יש להדגיש, כי בתסקיר מיום 09.02.2021 נכתב כהאי לישנא: "עניין אי הרציפות
5 במפגשים הוא שעמד בבסיס ההמלצה האחרונה לקיום מפגשים אצל הדוד לצד מפגשים
6 במרכז-הקשר....". ברי, כי אין, ולו רמז, לכך שקיים חשש שהמבקשת תפגע בילדיה, או,
7 כי קיים שביב של התנהגות אלימה של המבקשת כלפי ילדיה.

8
9 זאת ועוד, אציין לעניין זה אף את העובדה, כי המשיב הסכים לקיום מפגשים בין הילדים
10 לבין המבקשת בבית דודו, ובלבד שמפגשים אלו יהיה במקביל למפגשים במרכז-הקשר.
11 ברי, כי לו סבר המשיב, שהמבקשת מהווה סכנה לילדים, היה מתנגד למתווה־זה.

12
13 כמו-כן יוער, כי בדיון שהתקיים בפניי, סבר המשיב דווקא, כי יש למנות לבדיקת המבקשת
14 מומחה מתחום הפסיכולוגיה ולא מתחום הפסיכיאטריה, וברי, כי גם לעובדה זו קיימת
15 חשיבות לא מבוטלת בענייננו.

16
17 14. מבין השיטין, אף עולה, כי סיבה נוספת להמשך המפגשים במרכז-קשר, לטענת המשיב
18 היא, כי במרכז-הקשר נותנים למבקשת כלים להתמודד עם הילדים, ומלמדים אותה כיצד
19 להגיב למעשיהם. מרכז-הקשר, כך נטען, משמש "בית חם", כלשון המשיב, לחידוש
20 והבניית הקשר עם המבקשת, שהילדים זקוקים לו. על-מנת להתמודד עם הקשיים אותם
21 חוו הילדים בחייהם, כך לטענת המשיב, יש להם צורך ביציבות, שהמבקשת אינה יכולה
22 להבטיח בשלב זה, אלא באמצעות מרכז-הקשר.

23
24 אלא שלטעמי, פניה של המציאות שונים לחלוטין, והמפגשים במרכז-הקשר דווקא פוגעים
25 ביציבות ברציפות המפגשים, והלכה למעשה, מזו תקופה לא קצרה הילדים כלל אינם
26 פוגשים באימם, המבקשת.

27
28 ספק רב בעיני, כי במציאות הנכוחה, בה קיים חוסר-אמון מוחלט של המבקשת בעובדות-
29 הסוציאליות במרכז-הקשר, ומקום בו המשיב עצמו כמו גם גורמי הרווחה השונים טוענים,
30 כי המבקשת אינה משתפת פעולה עימם, יכולים המפגשים במרכז-הקשר לסייע למבקשת
31 ולילדים לחדש ולהבנות את הקשר ביניהם, וזאת אף בשים-לב לאמור בתסקיר מיום
32 09.02.2021, לפיו "במצב אי-שיתוף הפעולה הנוכחי, אין באפשרות הרווחה לסייע לאם

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 **בזמני השהות עם ילדיה....** לצד זאת, סבורני, כי יש בקבלת הדרכה הורית מגורם
2 מקצועי, אשר יזכה לאמונה של המבקשת, כדי להועיל לחיזוק הקשר בינה לבין הילדים.

3
4 קיים הכרח מידי לשבור את המעגל השוטה, שנוצר בענייננו, בו עד שהמבקשת לא תסכים
5 לפגוש את ילדיה במרכז-הקשר לא תינתן לה חלופה אחרת, ומנגד, עד שלא תינתן חלופה
6 אחרת, המבקשת לא תגיע לפגוש את ילדיה במרכז-הקשר. כל מי שטובתם של א', ב' וג'
7 לנגד עיניו, יכול להבין, שמדובר בנזק בל-יתואר עבורם. ואפנה לדבריה של העובדת-
8 הסוציאלית, בעדותה מיום 06.08.2020 לפיהם: **"אבקש כי מה שחשוב לטובת הילדים זה**
9 **שהיה שקט, יציבות וקשר של הילדים עם שני ההורים...."** (כך במקור).

10
11 אין בידי לקבל, ולו בדוחק, את עמדת המשיב, כפי שזו עלתה הן בדיון, אשר התקיים בפניי,
12 והן בתשובתו לבקשת רשות הערעור, לפיה הילדים מרגישים נוח להיפגש עם המבקשת
13 במרכז-הקשר יחד עם העובדת-הסוציאלית שנמצאת שם, וכי הם שמחים לקראת מפגשים
14 אלה.

15
16 בטוח אני, כי הילדים שמחים ונרגשים לקראת המפגש עם אימם, המבקשת, אותה הם
17 רואים לפרק זמן של שעה בשבוע, אולם בלבי ספק רב, כי הם מרגישים בנוח ושמחים עם
18 מתכונת המפגשים שנכפתה עליהם. לא למותר לציין, כי מדובר במפגשים, מוגבלים לזמן
19 קצר ביותר, בסביבה לא טבעית, עת קיימת עין בוחנת על כל צעד ושעל שעושים הצדדים,
20 וברי, כי המבקשת עצמה מתוחה במפגשים אלה. ואפנה לתסקיר המשלים מיום
21 23.08.2020, לפיו **"מדיווחי מרכז-הקשר ניכר כי הילדים שמחים מאוד לקראת**
22 **אימם...."**

23
24 הגם, שאיני רואה בעין יפה, את סירובה של המבקשת להמשיך ולפגוש את ילדיה במרכז-
25 הקשר, למרות החלטות שיפוטיות, בל-נשכח, כי מפגשים במרכז-הקשר, אינם מהווים
26 סנקציה עונשית, וכי על הכרעות בית המשפט לשקף בבואה של טובת הילד. דומני, כי
27 במקרה שבפנינו, המשך מפגשים במרכז-קשר, או "הענשת" המבקשת על כך, שהיא אינה
28 מסוגלת לעשות כן, על-ידי מניעת מפגשים חלופיים, אינם משרתים כלל ועיקר את טובתם
29 של א', ב' וג', וזאת אף בשים-לב לאמור בתסקיר מיום 09.02.2021, לפיו **"במצב אי-שיתוף**
30 **הפעולה הנוכחי, אין באפשרות הרווחה לסייע לאם בזמני השהות עם ילדיה...."**

31
32 עוד ובנוסף, אין בידי להתעלם, מן האמור בתסקיר מיום 20.12.2020, ולפיו **"למעט**
33 **התנהלות חריגה במספר מפגשים, מדווח על מפגשים חיוביים בין האם והילדים וקושי**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 של הילדים בפרידות, המצביע על צורך אצל הילדים להרחיב את הקשר עם האם".

2 (ההדגשה אינה במקור).

3
4 מכל האמור לעיל, בשים לב למסקנות חוות-דעתו של פרופ' פניג, לדברי העובדת-
5 הסוציאלית, גב' נ', ובראי טובת הילדים, אשר ברי, כי רוצים וזקוקים לנוכחות המבקשת
6 בחייהם, סבורני, כי יש להורות על הפסקת המפגשים במרכז-הקשר בעת הזו, ולמצות
7 חלופה אחרת, כפי שאפרט להלן, וזאת אף בשים לב לאמור בתסקיר מיום 20.12.2020:
8 "נראה, כי מפגש בלתי פורמאלי, בבית דודו של האב, פ' מ', יכול להוות חלופה ליום נוסף
9 (בנוסף למרכז-הקשר), אך נכון שהאם תערך למפגשים עם צד שלישי שילווה אותה על-
10 מנת לסייע בהרחבת התקשורת, ובהקשבה לצרכי הילדים, ולסייע לאם במצבים בהם
11 נדרשת הורות לשלושה"

12
13 15. עוד יש לזכור, כי בתחילת ההליך המשפטי בין הצדדים עתר המשיב לקבוע, כי משמורתם
14 של הילדים תהא בידיו, וכן ביקש למנות עובדת-סוציאלית לסדרי-דין על-מנת שתיתן
15 המלצה בנוגע להסדרי הראייה של הילדים עם המבקשת.

16
17
18
19 בהמשך אף הגיש מספר בקשות, כמפורט בפסקה 2 לעיל, במסגרתן עתר המשיב לקביעת
20 "הסדרי ראייה מסודרים" בין המבקשת לבין הילדים, ולקביעה, כי המבקשת לא תוכל
21 להגיע לביתם של הצדדים, שלא במסגרת הסדרי ראייה אלו. יתרה מכך המבקש אף ביקש
22 להדגיש, כי: "יודגש, כי המבקש מוכן לשתף פעולה ויתאים את הסדרי הראייה לאילוציה
23 של המשיבה, ככל שיהיו קבועים, פעמיים-שלוש בשבוע בשעות אחר הצהריים,
24 שעתיים-שלוש שעות בכל מפגש".

25
26 דא עקא, עם הימשכות ההליכים, דומה, כי לאורכן ולרוחבן של כתבי-טענות המשיב עולות
27 החל מרמיזות וכלה אמירות ברחל בתך הקטנה, כי הואיל והמבקשת סובלת מבעיות
28 פסיכיאטריות, על בית המשפט להורות, כי עליה לעבור בירור פסיכיאטרי לצורך הערכת
29 מסוכנות. כך לדוגמה בסעיף מס' 28 לבקשתו הדחופה של המשיב למתן צו משמורת זמנית,
30 מיום 28.01.2020, כך גם בתגובתו של המשיב לתסקיר מיום 03.03.2020, אשר הוגשה ביום
31 11.03.2020, כך בתגובתו של המשיב לבקשתה של המבקשת לקביעת זמני שהות בשל
32 סגירת מרכז-הקשר מיום 26.03.2020, ועוד כהנה וכהנה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

לצד טענות אלו, הדגיש המשיב הן בדיון שהתקיים בפניי ביום 08.02.2021, והן בתשובתו לבקשת רשות הערעור, כי יש לסמוך ולהסתמך על תסקירי העובדות-הסוציאליות לסדרי-דין, וכי מדובר ב"תיק מרכזי ומושקע במיוחד מבחינת רשויות הרווחה, מגובה בתסקירים שוטפים... פק"ס המלווה את התיק באופן סדיר במשך שנתיים וחצי בצירוף צוות עובדות-סוציאליות המשקיעות בו מאמצים עצומים...." (סעיף מס' 2 לתשובת המשיב לבקשת רשות הערעור).

דומני, כי טענות אלו אינן יכולות לדור בכפיפה אחת, הואיל ואם אכן סובלת המבקשת מבעיות נפשיות כה חמורות, עד כי עליה לערוך ברור פסיכיאטרי, כיצד ניתן להסתמך על דו"חות ותסקירים של עובדות-סוציאליות, אשר ברי, כי אין להן לא את ההכשרה המתאימה, ולא את הכלים המתאימים לבחון את הסוגיה בענייננו.

אדגיש, כי הגם שגורמי הרווחה בעניינינו עושים כל שלא ידם על-מנת לסייע לבני-המשפחה, דומני, כי מצב דברים סבוך ומורכב כבעניינינו, הבחינה צריכה להיעשות על-ידי מומחה, אשר קיימים בידיו הכלים הנדרשים על-מנת לבחון את הטענות האמורות, ואת השלכותיהן על הקטינים.

ואפנה לדבריו של כב' המשנה לנשיא, השופט מ. חשין ז"ל ב-בג"ץ 5227-97 מיכל דויד נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פ"ד נה(1) 453, פסקה 13:

"דבר אחרון בהקשר ענייננו עתה. כולנו נסכים כי בית-המשפט – או בית-הדין – הוא שיכריע מה היא טובתו של ילד פלוני, ובהכרעו כך יוסיף ויחליט לאן ילך הקטן, מה חינוך יזכה לו, היכן יגור ומה תהא דרכו, ואולם, על דרך הכלל – וברובא-דרובא של המקרים – לא יקבע בית-משפט טובת הילד מהי עד אשר יונחו לפניו חוות-דעתם של מומחים – מומחים לבריאות הגוף ובעיקר מומחים לבריאות הנפש, קרי רופאים, פסיכולוגים, פסיכיאטרים, בשאלה מה היא טובת הילד ומה היא רעתו, מה ייטיב לילד ומה ירע לו. טובתו של ילד אינה מושג תאורטי. לעניינה נדרש בית-המשפט לקביעת מימצאים-שבעובדה. מימצאים אלה בית-משפט לא יוכל לקובעם – על דרך הכלל – אלא אם יובאו לפניו ראיות, וראיות לענייננו פירושן הינו – בעיקרם של דברים – חוות-דעת של מומחים". (ההדגשה אינה במקור).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1
2 בעניין זה אף אציין, כי גורמי הרווחה עצמם, לרבות העובדת-הסוציאלית לסדרי-דין סברו,
3 כפי שהדברים אף עולים מעדותה של העובדת-הסוציאלית לסדרי דין, גב' נ' בפני בית משפט
4 קמא מיום 06.08.2020, כי "אני ממליצה על ביצוע מסוגלות הורית לשני ההורים. אני
5 סבורה שזה יכול לתת תמונה גם על היחסים של כל אחד מהילדים עם כל הורה וגם על
6 היצוגים ההוריים אצל כל אחד מהילדים. זה נותן תמונה מפורטת על הקשר והמלצות".
7
8 יתרה מכך, בתסקיר המשלים מיום 09.06.2020, בו סוכם ממציא וועדת התסקירים נכתב,
9 כי "הוועדה התרשמה, כי כל אחד מההורים התקשה לראות את מלוא ההשפעה
10 וההשלכות, שחוות כל אחד משלושת הילדים כתוצאה מהתנהלותם".
11
12 16. עוד ובנוסף אדגיש, כי תמה אני, מדוע לאחר שבית משפט קמא קיבל את המלצות העובדת-
13 הסוציאלית לסדרי-דין, והורה למבקשת ביום 06.04.2020 להמציא חוות-דעת
14 פסיכיאטרית בעניינה, ביטל בית משפט קמא במחי-יד את חוות-הדעת שהוגשה על-ידי
15 המבקשת.
16
17 ודוק; המבקשת הגישה לבית משפט קמא את חוות-דעתו מיום 30.05.2020 של פרופ'
18 שמואל פניג, מומחה לפסיכיאטריה, ממנה עלה, כי למבקשת כוחות התמודדות טובים, וכי
19 אין עדות להפרעה נפשית. התגובות הרגשיות של המבקשת, כך נכתב בחוות-הדעת, בשיאו
20 של המשבר, בסיטואציה בלתי-אפשרית מבחינתה, עת היא מנותקת מילדיה ומצויה
21 בתחושה של חוסר מוצא, היו זמניות ותלויות מצב, ואין להם כל קשר, על-פי חוות-הדעת,
22 ליציבות הנפשית וליכולותיה של המבקשת. לסיכום, סבר המומחה, כי אין המבקשת כל
23 סכנה לזולת כולל לא לילדיה, וכאמור כבר לעיל, חוות-דעת זו כלל לא נסתרה.
24
25 על אף האמור לעיל, בדיון שהתקיים ביום 22.07.2020 קבע בית משפט קמא, כי הוא אינו
26 רואה לנכון לשנות מן ההחלטות הקודמות בכל הנוגע לקיום המפגשים במרכז-הקשר. אם
27 לא די בכך ביום 29.09.2020 קבע בית משפט קמא, בהמשך לבקשותיה החוזרות של
28 המבקשת לקיים הסדרי-שהות עם ילדיה מחוץ למרכז-הקשר, כי יש להותיר את המפגשים
29 במרכז-הקשר למשך שלושה חודשים נוספים, בשים-לב לעובדה שחוות-הדעת שהגישה
30 המבקשת הוכנו לבקשתה, על-ידי גורמי מקצוע המכירים אותה זה מקרוב, ואשר ניזונו
31 מדבריה, עת לא עמדה בפניהם ההיסטוריה הרפואית של המבקשת.
32

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

ישאל עצמו הקורא התמים ממה נפשך? אם סבר בית משפט קמא, כי חוות-דעת שמוגשת מטעמו של בעל-דין והוכנה לבקשתו, ניזונה מדבריו ואין לקבלה, מדוע הורה למבקשת להמציא חוות-דעת מעין זו, ולא מינה מומחה מטעמו לבחינת הטענות, ואם הורה הוא למבקשת להמציא לידיו חוות-דעת מטעמה, מדוע ביטל הוא חוות-דעת זו במחי-יד? לו סבר בית משפט קמא, כי קיים הכרח בקבלת חוות-דעת מומחה מתחום הפסיכיאטריה, ולא די בחוות-הדעת שהוגשה על-ידי המבקשת, בהתאם להוראת בית המשפט, היה עליו למנות מומחה מטעמו.

דומני, על יסוד כל האמור לעיל, כי, הן המשיב והן גורמי הרווחה זנחו את הטענה, לפיה יש לערוך למבקשת בירור פסיכיאטרי.

על יסוד כל האמור לעיל, בשים-לב לכך שבדיון שהתקיים בפניי, סבר המשיב, כי על המומחה שימונה להיות מתחום הפסיכולוגיה, נוכח חוות-דעתו של המומחה לפסיכיאטריה, שבדק את המבקשת, ואף בשים-לב לעדותה של העובדת-הסוציאלית ולממצאי וועדת התסקירים, אשר פורטו בהרחבה לעיל, סבורני, כי יש למנות מומחה בפסיכולוגיה קלינית, על-מנת שיבחן את טענות הצדדים, לרבות טענותיו של המשיב בדבר מסוכנות המבקשת וכן את טענות המבקשת בדבר הניכור ההורי של המשיב, יבצע בדיקת מסוגלות הורית הן למבקשת והן למשיב, ויתן את המלצתו בנוגע להסדרי-השהות המיטביים של הילדים עם כל אחד מן ההורים.

כפי שהדגשתי כבר לעיל, דומני, כי קיים הכרח בהכרעות דחופות, וזאת על-מנת להתיר, ולו במעט, את הסבך אליו הגיעו הצדדים, ואשר ברי, כי גורם לנזק בל-יתואר לא, ב' וג'. לפיכך, סבור אני, כי יש להורות על מינוי המומחה, באופן מידי, וכך אני מורה.

17. בשולי הדברים, אך לחלוטין לא בשולי חשיבותם, אציין, כי כמפורט בפסקאות 2-3 לעיל, מרבית החלטות בית משפט קמא, ניתנו על פתקית, מבלי שניתן נימוק בהיר, ומבלי שפורטו טענות הצדדים והתשתית הראייתית עליהן נסמכת ההחלטה.

לא מכבר התייחסתי במסגרת פסק-דיני בעמ"ש 51165-07-20 א.ב. נ' ג.ד. (30.11.2020)(להלן: "עניין א.ב.") לסוגייה זו, וקבעתי, כהאי לישנא:

"על אף שכלל "יש לברך על קיצור כל עוד הוא כולל הנמקה בהירה, ולא כל תיק מצדיק 'דיסרטציה'" (רע"פ 5605/11 כהן נ' מדינת ישראל (31.7.2011)) אין בידי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

לקבל, כי פסק-דין המכריע בסכסוך מורכב וטעון זה תובא פסקה אחת, המפנה
ל-6 החלטות מתוכן 5 ניתנו לפני ההחלטה הזמנית (פסקה 3 לפסק-הדין),
ובהמשך 4 ציטוטים מתוך הליך ההוכחות (פסקה 7 לפסק-הדין), כדי לשקף את
הבירור הראייתי הנדרש, כשאלבא דבית משפט קמא עצמו, בהתייחסו
להליכים בפניו מתארו במילים אלה: "חריג מכל בחינה, בפרט בעוצמת הסכסוך
שבין הצדדים".

כך בעניין א.ב. וכך בעניינו.

סבורני כי סקירת התשתית העובדתית וטענות הצדדים באופן ממצה מחייבת לא רק
מתוקף חובת ההנמקה ומראית פני-הדברים, כי אם גם ובעיקר הואיל וסקירה זו משמשת
עבור השופט, כלי הכרחי "בגיבוש החלטתו והעברת רעיונותיו בכור ההיתוך של שיג'
הדעת השיפוטי" (אהרן ברק שיג' דעת שיפוטי 48-46 (1987)), והדברים נכונים אף ביתר-
שאת, עת עסקינן בהחלטות הרות-גורל הנוגעות לדיני-נפשות ממש, כבעניינו.

יפים לעניינו זה דברי כב' הנשיאה, השופטת א. חיות ב-רע"א 290/15 ברנד פור יו בע"מ נ'
רמי לוי שיווק השקמה בע"מ 08.12.2015 (להלן: עניין "ברנד פור יו בע"מ"):

"בית משפט זה עמד לא אחת על חשיבותה של חובת ההנמקה ונפסק כי "כלל
גדול הוא - כתוב או בלתי כתוב - כי בית משפט חייב לתת נימוקים להחלטתו"
(ע"א 176/54 נחום נ' ועדת ערר לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש"ט-1949,
פ"ד ט 617, 635 (1955); בג"ץ 7/83 ביארס נ' בית הדין הרבני האזורי חיפה, פ"ד
לח(1) 673, 689 (1984); בג"ץ 142/70 שפירא נ' הוועד המחוזי של לשכת עורכי-
הדין, ירושלים, פ"ד כה(1) 325, 334 (1971) וכן רע"א 8996/04 עודד שכטר נ'
נציגות הבית המשותף ע"י שרה כץ, [פורסם בנבו] פסקה ט' (21.12.2004); כן
ראו: תקנות 190(ב), 192 ו-460(א)(3) לתקנות סדר הדין האזרחי. ההנמקה
נועדה, בין היתר, "לאפשר לצדדים להבין על מה מבוססת החלטתה של הערכאה
הדיונית וכן על-מנת לאפשר לערכאת הערעור לבקר את ההחלטה" (רע"א
6393/11 סולבר חצור בע"מ נ' מזל עזרא [פורסם בנבו] (8.11.2011) (להלן: עניין
סולבר)). כמו כן משמשת ההנמקה כלי חיוני בידי השופט עצמו בגיבוש החלטתו
והעברת רעיונותיו בכור ההיתוך של שיג' הדעת השיפוטי (אהרן ברק שיג' דעת
שיפוטי 48-46 (1987)). על בית המשפט לפרט את נימוקי החלטתו מטעם נוסף
והוא - מראית פני הדברים על-מנת שלא ידבק בעשיית המשפט "אבק של

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

שרירות' (ע"פ 446/01 רודמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 25, 30 (2002) והאסמכתאות שם; רות גביזון "בית המשפט וחובת ההנמקה" משפטים ב 89, 92 (התש"ל)) וכדבריו של הנשיא לנדוי "שיפוט על פי שיג' דעת אסור לו שייהפך לשיפוט שרירותי. כדי למנוע סכנה זאת אין אמצעי בדוק יותר מאשר הנמקה מלאה של פסק הדין" (משה לנדוי "הלכה ושיג' דעת בעשיית משפט" משפטים א 292, 303 (התשכ"ח-התשכ"ט)).

חובת ההנמקה נמנית עם כללי הצדק הטבעי שנועדו, בין היתר, להגשים "צדק דיוני" (בג"ץ 3914/92 לב נ' בית הדין הרבני האזורי בתל-אביב יפו, פ"ד מח(2) 491, 502 (1994); יאיר שילה "צדק דחוי עדיף על אי-צדק מהיר" עלי משפט ג 317, 337-338 (2003)). במובן זה ניתן לראות בהפרתה פגם המצוי ב"מעטפת החיצונית" של ההחלטה ובהחלט ייתכנו מקרים אשר בהם היעדר הנמקה או היעדר הנמקה מספקת יהיו פגם היורד לשורש פסק הדין או ההחלטה המצדיקים כשלעצמם את ביטול פסק-הדין או ההחלטה אשר לגביה הוגשה בקשת רשות ערעור (ע"פ 1516/90 יקב הגליל בע"מ נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקאות 8-9 (29.5.1990); ראו לאחרונה, רע"א 2674/15 פלוני נ' פלוני, [פורסם בנבו] פסקה 9-10 (5.7.2015); רע"ב 3019/98 מדינת ישראל נ' ארזי, פ"ד נב(2) 743, 750 (1998) (להלן: עניין ארזי); רע"א 10141/07 חברת עובד לוי תיעוש האבן והבנייה בע"מ נ' עו"ד אמיר שושני, מפרק של חברת י. זקן מפעלי בנייה בע"מ (בפירוק) ואח', [פורסם בנבו] פסקה 22 (2.6.2008); עניין שמיע, פסקה 10; עניין ליברפול, פסקאות 7-9). לעומת זאת, יתכנו מקרים אחרים שבהם היעדר הנמקה או היעדר הנמקה מספקת לא יהיו פגם כה מהותי ולא יצדיקו תוצאה כזו. אכן התשובה לשאלה מהי הנמקה ראויה יכול שתשתנה מעניין לעניין ויש להכריע בכך בכל מקרה על פי נסיבותיו (ע"א 668/89 פאר נ' חברת בית פרישמן 38 בע"מ, פ"ד מד(4) 694, 697 (1990); עניין סולבר, פסקה 4; רע"א 4917/13 פלונית נ' פלונית, [פורסם בנבו] פסקה ז (28.11.2013); עניין ליברפול, פסקאות 10-11; עניין שמיע, פסקה 10).... (ההדגשה אינה במקור).

18. באחריתו של עניין אציין, כי הגם שלא נעלמו מעיניי, טענות הצדדים בדבר הרקע שקדם למשבר, לרבות הפירוט הארוך בדבר "הרקע העובדתי", כפי שנראה מנקודת מבטו של כל אחד מן הצדדים, בל-נשכת, כי טובתם של א', ב' וג' היא במוקד ענייננו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

בסוגיה זו, אפנה לדבריה של כב' השופטת ד. ברק-ארז בעניין שונה לחלוטין: "מועמדות בבחירות אינה "פרס" הניתן רק לאזרחים למופת או רק לכאלה שדעותיהם רצויות לאחרים. בכך מתחיל הדיון בתיק זה, ובמידה רבה אף מסתיים בו", (ר' א"ב 1156/21 עוצמה יהודית-חזית יהודית לאומית נ' רשימת הציונות (28.02.2021)).

ובהשאלה לענייננו, הזכות להורות על נדבכיה השונים, היא אחת מזכויות הפרט הבסיסיות והחשובות, והיא אינה ניתנת רק "כפרס" להורים מצטיינים. כמו-כן, וזה העיקר, יש לזכור ולשנן, כי זכות זו היא גם זכותם של הילדים, וכי לצדה של זכות זו מצויה אחריות עצומה - ה"פרס" הוא איזון נכון וראוי ביניהן.

19. על יסוד כל האמור לעיל, אני מקבל את בקשת רשות הערעור של המבקשת ומורה כך:

א. אני ממנה את ד"ר דניאל גוטליב, מומחה לפסיכולוגיה קלינית, קיבוץ גליל ים הרצליה 09-955-1973, כמומחה מטעם בית המשפט, אשר יגיש את חוות-דעתו לבית משפט קמא, בהקדם האפשרי, וזאת בשים-לב למורכבות המקרה שבפנינו.

הצדדים יעבירו לד"ר גוטליב את כל החומרים אשר ימצאו לנכון, וד"ר גוטליב יוכל לבקש לקבל מן הצדדים מידע נוסף. כמו-כן יוכל ד"ר גוטליב לשוחח עם הקטינים, ואף עם העדים ככל שימצא, כי שיחות אלה רלוונטיות למתן חוות-הדעת.

ד"ר גוטליב יבחן, בין היתר, את טענות הצדדים, וייתן במסגרת חוות-דעתו את עמדתו בנוגע אליהן, לרבות טענותיו של המשיב בדבר מסוכנות המבקשת וכן את טענות המבקשת בדבר הניכור ההורי של המשיב, יבצע בדיקת מסוגלות הורית הן למבקשת והן למשיב, ויתן את המלצתו בנוגע להסדרי-השהות המיטביים של הילדים עם כל אחד מן ההורים.

ככל שימצא ד"ר גוטליב לנכון לבחון היבטים נוספים הקשורים לטובתם של א', ב' וג', לרבות קבלת חוות-דעת פסיכיאטרית, נתונה לו הסמכות לעשות כן.

הצדדים ישאו, בשלב זה, בחלקים שווים בעלות חוות-דעתו של ד"ר גוטליב.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1 ב. אני מורה על הפסקת המפגשים במרכז-הקשר בעת הזו, ומדגיש, כי אין בהחלטה זו
2 כדי לקבוע מסמרות בנוגע לעתיד, היינו, ככל שיעלה צורך בהמשך לחדש את המפגשים
3 במרכז-הקשר, לא תהא מניעה לעשות כן.
4

5 עד לקבלת חוות-דעתו של ד"ר גוטליב, אני מורה על קיום שני מפגשים שבועיים בני
6 שעה ומחצה בבית דודו של המשיב, פ' מ', בין המבקשת לבין הילדים, באופן מיידי.
7 במפגשים אלו יהיה נוכח פ' מ', אשר כעולה מן הדיון שהתקיים בפני ביום 08.02.2021
8 נתן הסכמתו לכך.
9

10 הצדדים יגישו לבית משפט זה עד ליום 11.03.2021 מתווה מוסכם למפגשים אלו,
11 לרבות יום ושעה, בשים-לב לצרכי הילדים, וללוח-הזמנים של הצדדים, לרבות של פ'
12 מ'.
13

14 במקביל אני מורה למבקשת לקבל הדרכה הורית שבועית מגורם מקצועי ומוסמך. על
15 המבקשת להגיש לבית משפט זה עד ליום 12.03.2021 את זהות הגורם, ואת מתווה
16 הפגישות.
17

18 ג. אני מורה למשיב, בשים-לב להסכמתו, להעביר לידי באת-כוחה של המבקשת את
19 הראיות, אשר שימשו אותו במסגרת בקשתו לצו-הגנה, לרבות תמונות וסרטונים, עד
20 ליום 12.03.2021.
21

22 ד. אני מחייב את המשיב לשלם למבקשת שכ"ט עו"ד בסכום כולל של 5,000 ש"ח (כולל
23 מע"מ).
24

25 עירבון שהופקד יוחזר לידי ב"כ המערערת, עבור המערערת.
26

27
28 20. מותר לפרסום ללא שמות הצדדים ובהשמטת פרטים מזהים.
29

30 המזכירות תעביר לד"ר דניאל גוטליב, קיבוץ גליל ים הרצליה 1973-955-09, העתק של פסק-
31 הדין.
32
33

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-01-44364 ב' נ' ב'

תיק חיצוני:

1

2

3

4

ניתן היום, כ"ה אדר תשפ"א, 09 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

סארי גיוני, שופט

5

6